

VIITASAARI ♥ ÄÄNEKOSKI

Keski-Suomen Hinku-kunnat

Äänekosken kaupunki

Hanna Ahonen, ympäristöpäällikkö
Juho Liimatainen, ilmastokoordinaattori

Viitasaaren kaupunki

Sari Flyktman, ympäristötoimen toimialajohtaja

Keski-Suomen Ilmastopäivä 12.5.2023

KOKEMUKSIA HINKU-VERKOSTOSTA

1 HINKU-VERKOSTON LYHYT ESITTELY

2 VIITASAAREN MATKA HINKU-KUNNAKSI

3 ÄÄNEKOSKI NELJÄTTÄ VUOTTA HINKU-KUNTANA

"Ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöiden verkosto"

hiilineutraalisuomi.fi

HINKU

- Yhteinen päästövähennystavoite:
 - 80% vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoteen 2007**
 - Kansallinen vuoden 2040 tavoite, verrattuna vuoteen 2005
- Ilmastosuunnitelmat valmiina ennen 2025 alkavaa valtuustokautta
 - Ilmastolain vaatimus seuraavan valtuustokauden loppuun mennessä
- Perustettu 2008 (SYKE)
- Mukana yli 80 kuntaa & 5 maakuntaa
- Keski-Suomesta Äänekoski (11/2019) & Viitasaari (12/2022)

Hinku-kriteerit

- Jäsenyys hyväksyttävä kunnanvaltuustossa
- Ilmastotyö huomioitava merkittävässä päätöksenteossa
- Kuntien energiatehokkuussopimus KETS (Motiva)
- Poikkihallinnollinen työryhmä
 - Vuosittainen suunnitelma päästöjä vähentävistä investoinneista
 - Vuosittainen hillintätoimien suunnitelma
- Aktiivinen viestintä

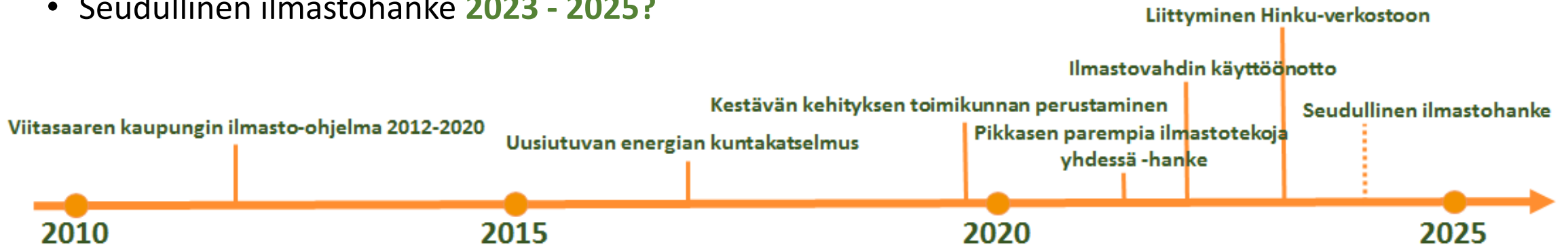
VIITASAARI

Pikkasen parempi periferia

Viitasaaren matka Hinku-kunnaksi

- Paljon tehtyjä, mutta ei viestittyjä toimenpiteitä (ei ilmastotyön nimissä)
- Viitasaaren kaupungin ilmasto-ohjelma **2012 - 2020**
- Uusiutuvan energian kuntakatselmus **2017**
- Kestävän kehityksen toimikunnan perustaminen **12/2019**
- Pikkasen parempia ilmastotekoja yhdessä -hanke **08/2021–11/2022**
 - Ilmastovahdin käyttöönotto **2022**
- Valtuuston päätös Hinku-verkostoon liittymisestä **11/2022**
- Seudullinen ilmastohanke **2023 - 2025?**

Kestävän kehityksen toimikunnan perustaminen

- **10/2019** valtuustoaloite kestävän kehityksen ohjelman laatimisesta kaupungille
- **11/2019** ympäristölautakunta vastasi valtuustoaloitteeseen ja kehotti perustamaan kaupungille poikkihallinnollisen kestävän kehityksen toimikunnan, jonka tehtävä on ohjata, suunnitella ja edistää kaupungin kestävän kehityksen työtä
- **12/2019** Kaupunginhallitus päätti kestävän kehityksen toimikunnan perustamisesta
 - Päätöksessä toimikunnan tehtäviksi määriteltiin seuraavaa:
 - kokoaa jo tehdyt kestävän kehityksen toimenpiteet ja selvitykset,
 - tekee ehdotukset sopivista toimenpidesitoumuksista ekologisesti kestävän kehityksen kansallisten tavoitteiden toteuttamiseksi paikallistasolla,
 - jalkauttaa tehdyt toimenpidesitoumukset kaupungin eri hallintokunnille ja kuntalaisille,
 - tiedottaa näkyvästi kestävän kehityksen edistämistyöstä ja ilmastotyöstä,
 - välittää tietoa ja pitää yllä keskusteluyhteyttä eri hallintokuntien välillä sekä
 - sparraa viranhaltijoita ja työntekijöitä
 - Kaupunginhallituksesta nimettiin oma edustaja ja tiedotusvastaavaksi nimettiin kaupungin viestinnän kehittäjä
 - Toimikuntaan pyydettiin nimeämisehdotukset yhteislautakunnilta (luottamushenkilö ja viranhaltija) ja varattiin mahdollisuus nimeämiselle myös nuorisovaltuustolle, vanhusneuvostolle ja vammaisneuvostolle
 - Lisäksi toimikuntaan on myöhemmin kutsuttu seurakunnan edustaja, energiantuotantolaitoksen/vesilaitoksen edustaja (Alva) ja kaupungin kehittämissyhtiön edustaja (Witas)

Kestävän kehityksen toimikunnan työskentely

- Koronan vuoksi ensimmäinen kokous vasta 10/2020
- Ilmastotyö katsottiin toimikunnassa tärkeimmäksi asiaksi edistää ja toimikunnan työssä päätettiin keskittyä alkuvaiheessa siihen
- Myös Reilu kauppa -toiminta ollut kokouksessa säännöllisesti asialistalla (Viitasaari on Reilu kauppa -kaupunki)
- Päätettiin välittömästi lähteä suunnittelemaan Viitasaarelle ilmastohanketta ilmastotyön käynnistämiseksi ja vauhdittamiseksi
- Toimikunta teki esityksen kaupunginhallitukselle, joka varasi hankkeelle omarahoitusosuuden
- Toimikunta on tärkeässä roolissa esitysten tekijänä kaupunginhallitukselle -> toimikunnan esitysten takana laaja tuki (vrt. ympäristölautakunta)

Ilmastohanke: Pikkasen parempia ilmastotekoja yhdessä

- Hankkeen kesto 1.8.2021-30.11.2022
- YM:n rahoitus 70 000 €, omarahoitulosuus 30 000 €
- Hankkeen ohjausryhmänä kestävän kehityksen toimikunta
- Kaupungille palkattiin ilmastokoordinaattori
- *”Viitasaaren ilmastohankkeen tavoitteena on osallistaa ilmastotalkoisiin koko kaupunkiyhteisö, juurruttaa toiminta kiinteäksi ja luontevaksi osaksi kaupungin normaalia toimintaa, luoda vahva kumppanuusverkosto paikallisten yritysten kanssa sekä saavuttaa yhdessä merkittäviä päästövähennyksiä.”*
 - 1) Otetaan käyttöön ilmastojohtamisen työkalut ja kehitetään ilmastoviestintää,
 - 2) luodaan paikallisten yritysten ja kaupungin yhteinen ilmastokumppanuusverkosto ja vauhditetaan yritysten ilmastotyötä ja
 - 3) otetaan Enni-energiansäästösovellus käyttöön kouluilla.
- Tärkein ja näkyvin lopputulos kaupungin etusivulla oleva Ilmastovahti
 - Upotus tehtiin hankkeessa ja on käytössä myös muille Ilmastovahdin käyttäjille

Viimeksi muokatut toimenpiteet Ilmastovahti-palvelussa

Valmis

26. Tuunaripaja

Valmis

1. Pikkasen parempia ilmastotekoja yhdessä -hanke

Aikataulussa

10. Talotekniikoiden säädöt ja investoinnit

Aikataulussa

9. Öljylämmityksestä luopuminen

Valmis

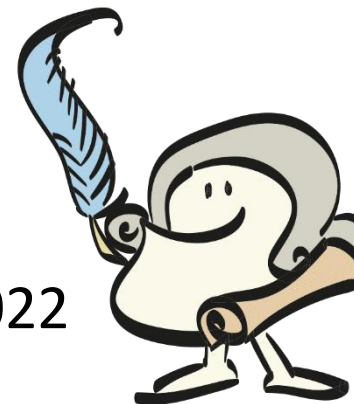
20. Lennätin

Aikataulussa

24. Uusiutuvien energia-lähteiden sähkö

Hinkuun liittyminen

- Keskustelussa kestävän kehityksen toimikunnassa vuosien 2021/2022 vaihteessa
- **4/2022** toimikunta päätti esittää liittymistä kaupunginhallitukselle
- **9/2022** käsittely kaupunginhallituksessa
- **10/2022** kaupunginvaltuusto päätti liittyä Hinku-verkostoon ja KETS:iin (äänestys: 24 puolesta, 2 vastaan, 1 tyhjä)
- Jokaisessa vaiheessa asiaa oli esittelemässä asiantuntijat SYKE:ltä (Hinku) ja Motivalta (KETS) à suuri painoarvo päätöksenteossa
- Jatkossa yhteistyö Äänekosken kanssa

ÄÄNEKOSKI

Tulevaisuus asuu täällä

Äänekoski neljättä vuotta Hinku-kuntana

- Meneillään toinen sopimuskausi KETSia (2013–2016; 2017–2025)
 - Kasvihuonekaasupäästöjä seurattu 2013 lähtien CO2-raportilla (Sitowise)
- Kaupunkistrategia 2022–2028
 - *Kestävä ympäristö* –ulottuvuus
 - Hinku-verkoston yhteinen päästövähennystavoite
 - Toimeenpano-ohjelmana *Ympäristö- ja ilmasto-ohjelma 2022–2028*
- Hankkeilla lisävoimaa systemaattiseen kestävyystyöhön
 - *Vihreä Uusiutuva Äänekoski* 08/2019–07/2022 (EAKR)
 - *Elämän kestävä Äänekoski* 09/2022–12/2023 (YM)

Huolehdimme ympäristöstämme niin, että voimme jättää sen tuleville sukupolville parempana.

Toimimme luontoa säästävästi, taloutta kehittäen, sujuvaa yhteistyötä ja aitoa äänekoskelaisuutta vahvistaen.

– Ilmiömäinen Äänekoski 2028, Äänekosken kaupunkistrategia 2022–2028

"Ilmastotyö huomioitava merkittävässä päätöksenteossa" #Hinku-kriteeri

KAUPUNKISTRATEGIAN TULOSKORTIT- JA TAVOITTEET

- Alueelliset kasvihuonekaasupäästöt
 - Sähkön & kaukolämmön kulutus*
 - Jätteiden lajittelumahdollisuudet*
 - Ruokahävikin määrä*
 - Ympäristövaikutusten huomiointi kilpailutetuissa hankinnoissa*
 - A-luokiteltujen investointien energiatehokkuus*
 - Puurakentamisen osuus*
- Asukkaiden tyytyväisyys alueellisiin kierrätysmahdollisuuksiin
 - Alueellinen kierrätysaste

HINKU-TYÖRYHMÄ

- Kaupungin toimialat & tytäryhtiöt
- Yrittäjien, seurakunnan & nuorisovaltuuston edustajat
- Toimenpide-ehdotukset talousarvioesityksiin

LISÄKSI

- Ympäristö- ja ilmasto-ohjelma kaupunkistrategian toimeenpano-ohjelmassa
- Laajennetussa joryssä ympäristöpäällikkö & ilmastokoordinaattori
- Ympäristötarkastajien (2) tehtäväkuvauksessa mukana kehittämistyö (15% painotus)
- EKÄ-hankkeessa ympäristö- ja ilmasto-ohjelmaa käydään toimialakohtaisesti läpi

* Kaupunkiorganisaation/-konsernin tasolla

Esimerkkejä toimenpiteistä

- **2019** Koiviston hirsirakenteinen koulu
- **2019–** Toimialapäätös: aurinkopaneelit kaikissa uudisrakennuksissa
- **2020** Suomen energiatehokkain jäähalli
- **2021–** Kaupungin myöntämät avustukset vesienhoidollisiin toimenpiteisiin
- **2021–2022** Ilmastokumppanuus-ohjelma (myöh. YmpyräKS)
- **2021–2023** Kulutusperusteisten päästöjen laskenta (KULMA-hanke)
- **2022** Alueellinen öljylämmityskartoitus
- **2022** Kaupungin omistamien metsien hiilitaseen laskenta
- **2022** Kestävän elämän opas
- **2022–2025** Koulunmäen koulun uudelle C-osalle RTS-ympäristöluokitus
- **2022–2025** Päästötön energianhankintasopimus (Äänekosken Energia Oy)
- **2023** Rantapuiston leikkipuiston kalusteiden ympäristökriteerit

HINKU-TYÖRYHMÄN TOIMENPIDE-EHDOTUKSIA

- Hinkubudjetti (ilmastobudjetti)
 - Työsuuhdepolkupyörät ja –matkaliput
 - Yhteiskäyttöiset sähköautot
- Ekologisesti kestävä hankinnan pilotointi
 - Kehityssuunnitelma energiatehokkuuden lisäämiseksi nykyisissä kiinteistöissä

"Ilmastotyöstä viestittävä aktiivisesti" #Hinku-kriteeri

RESURSSIT & SISÄLTÖ

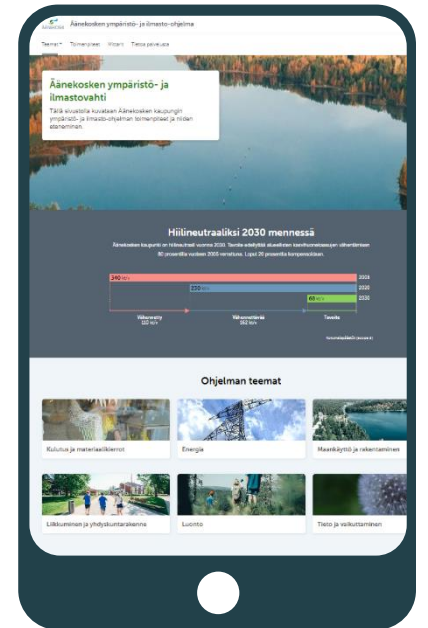
- Kaupungin viestintäsuunnittelija
 - Hanketyöntekijät (VUÄ & EKÄ –hankkeet)
 - Mediaseurantatyökalut
- Ilmastoviestinnän sisällöllinen kehittäminen verkkosivuu-uudistuksen myötä

YMPÄRISTÖ- & ILMASTOVAHTI

- Ympäristö- ja ilmasto-ohjelman mukaisten toimenpiteiden seuranta
 - Tietopankki menneistä toimenpiteistä

ÄÄNEKOSKI ILMIÖ -SIVUSTO

- Kaupunkistrategian mukaisen osallistamisen alusta
 - Asukkaiden teot ja ideat näkyväksi

KOKEMUKSIA HINKU-VERKOSTOSTA

- Edelläkävijyys innostaa
 - Virallinen sitoumus (ilmastotavoite kaupunkistrategiassa)
- KETS:n energiansäästöt = kustannussäästöjä
- Vahvistaa poikkihallinnollista toimintaa

- Kunnianhimoisen päästövähennystavoitteen sisäistäminen?
- Työryhmien päällekkäisyys
 - Vahva ilmasto-fokus
- Verkostotyö vaatii oman aikansa

TUTKITTUJA VAIKUTUKSIA

- -3,1 % päästövähennysvaikutus

Kohti hiilineutraalia kuntaa:
ilmastoverkoston vaikutus kunnan
ilmastotyöhön ja päästöihin
(SYKE:n raportteja 20/2020)

A close-up photograph of pine bark, showing its characteristic scaly, overlapping texture in shades of brown and tan. The bark is cracked and layered, creating a complex, organic pattern.

KIITOKSIA!

Kysyttävää tai kommentoitavaa? hanna.ahonen@aanekoski.fi | juho.liimatainen@aanekoski.fi | sari.flyktman@viitasaari.fi